

Trettondedagen

Pastor Johannes Rydh

Predikan på distans, 6 januari 2024

I Guds, Faderns + och Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Nåd vare med er, och frid från Gud, vår Fader, och Herren Jesus Kristus.

Bön: Herre, himmelske Fader. Vi lovar och prisar dig för att du uppenbarat ditt heliga Ord om frälsningen genom Jesus Kristus, och för att du låtit det komma till oss, liksom du lät det komma till de vise männen. Hjälp oss att alltid hålla fast vid det såsom det enda rätta andliga ljuset, så att det kan föra oss till din salighet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 2:1–12

När Jesus var född i Betlehem i Judeen på kung Herodes tid, då kom vise män från Östern till Jerusalem och frågade: "Var är judarnas nyfödde kung? Vi har sett hans stjärna gå upp och har kommit för att tillbe honom." När kung Herodes fick höra det blev han förskräckt, och hela Jerusalem med honom. Och han samlade folkets alla överstepräster och skriftlärdar och frågade dem var Messias skulle födas. De svarade: "I Betlehem i Judeen, för så är skrivet genom profeten: Du Betlehem i Juda land, du är alls inte minst bland Juda furstar, för från dig ska utgå en furste som ska vara en herde för mitt folk Israel."

Då kallade Herodes i hemlighet till sig de vise männen och frågade noga ut dem om tiden då stjärnan hade visat sig. Sedan skickade han dem till Betlehem och sade: "Gå och sök noga efter barnet. När ni har funnit det, meddela då mig så att också jag kan komma och tillbe det." De lyssnade till kungen och gav sig i väg. Och stjärnan som de hade sett gå upp gick nu före dem, tills den stannade över platsen där barnet var. När de såg stjärnan fylldes de av mycket stor glädje, och de gick in i huset och fick se barnet med Maria, dess mor. Då föll de ner och tillbad honom, och de öppnade sina skattkistor och bar fram gåvor till honom: guld, rökelse och myrra. Och sedan de i en dröm blivit varnade för att vända

tillbaka till Herodes, tog de en annan väg hem till sitt land.

Kristi uppenbarelse för världen

Ämnet idag i evangelieboken är "Herrens härlighet". Trettondedagen kallas också epifania som är det grekiska ordet för uppenbarelse. Om denna uppenbarelse har vi hört i Jesajas profetia i episteltexten: "Stå upp, var ljus, ty ditt ljus kommer, och HERRENS härlighet går upp över dig. Se, mörker skall övertäcka jorden och töcken folken, men över dig skall HERREN gå upp, hans härlighet skall uppenbaras över dig." (Jes. 60:1–2) Genom ljuset och stjärnan och Skriftens ord har Gud idag låtit Kristi härlighet bli uppenbarad.

Herrens härlighet är av naturen fördold för världen. Sedan det ursprungliga fallet är människans förnuft höljt i syndens mörker. Det söker fåfängt efter ett sätt att undkomma den rättmätiga vredesdomen som vilar över alla människor till följd av arvsynen. I enfald griper förnuftet tag i gärningarnas väg som det enda det känner till, men det leder till fördärvet, eftersom inga gärningar är tillräckliga inför Guds ansikte. Mörker övertäcker jorden och töcken folken, men Kristi ljus är det som visar oss en annan väg, en väg som inte baserar sig på människors gärningar, utan Guds. Det är detta ljus om vilket Jesus säger: "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus." (Joh. 8:12)

Det var inte första gången som Gud uppenbarade detta. Herrens härlighet förkunnades redan i Edens lustgård, och därefter många gånger genom profeterna under hela Gamla Testamentets tid.

Ingen människa har av sig själv förstått vem Kristus är. Ingen har uttrönt djupet av Guds hemlighet. Inget förstånd kan välja ut den rätta vägen till himmelen. Allt vad vi lärt känna om Guds frälsning har vi fått endast genom hans uppenbarelse.

Hur var det då för de visa männen i östlandet, som dagens evangelium berättar om? De var framträdande stjärntydare från det gamla Babylonien. Utifrån stjärnornas positioner och rörelser på himlavalvet hoppades de kunna uttyda kunskap om vad som

skulle hända i framtiden och under olika skeenden på jorden. Var det på grund av deras astrologiska beräkningar som de hade fått kunskap om löftet om den kommande frälsaren, och insett vem som just blivit född i Judéen? Den moderna vetenskapen avfärdar med rätta astrologi som vidskepelse. Inte heller i Bibeln kan man finna något stöd för att man genom sådant skulle kunna finna nya dolda sanningar. Profeten Jeremia säger: *"Ta inte efter hednafolkens sätt, låt er inte skrämmas av tecknen på himlen."* (Jer. 10:2)

Nej, de visa männen, eller magerna som de också kallas, hade fått denna kunskap på samma sätt som vi: genom Guds ord. Många århundraden tidigare hade judarna förts bort i den babyloniska fångenskapen, och även om de senare genom perserna blev fria att återvända var det många som blev kvar. Det är genom denna judiska tradition som kunskapen om Guds utvalde frälsare levde kvar i Östern, ända från profeten Daniels dagar. De vise männen visste att en gång skulle en stor konung födas i judarnas land, en som var mer än en jordisk konung. Om honom hade profeterna skrivit och förebådat. Det var han som skulle göra slut på syndens och dödens makt, och ge frihet och rättfärdighet från Gud.

När så Gud lät stjärnan lysa som ett tecken för de vise männen var den inte som andra stjärnor. I vår tid har mycket huvudbry ägnats åt att försöka förklara vilken stjärna, komet eller planet som skulle kunna ligga bakom evangeliets berättelse. Men ingenting passar riktigt in. Felet är att man försöker bortförklara ett Guds under. Av texten förstår vi att stjärnan under en tid försvann då magerna behövde vägledning i Jerusalem, och när den senare visade sig igen ledde den dem ända till det hus där Jesusbarnet fanns. Inget naturligt fenomen i skyarna kan sänka sig ner över ett specifikt hus. Vi förstår att detta måste vara ett särskilt under av Gud för just detta ändamål.

När männen såg den mycket speciella stjärnan förstod de att det måste vara ett tecken för just den utlovade konungen som de hört om från judarna. Genom Guds uppenbarelse förstod de att tiden var inne och Messias hade blivit född. Det var därför de lämnade sitt land och gjorde den långa vandringen med kungliga gåvor.

Men deras väg ledde inte direkt till Betlehem och Jesusbarnet. Först tog deras väg dem till Jerusalem. Kanske var detta en slutledning av de vise människors förnuft att en sådan nyfödd konung måste gå att finna i Herodes kungliga palats. Men så var inte fallet. Först när Guds uppenbarade Ord fick tala igen leddes de tillbaka på den rätta vägen, denna gång ge-

nom överstepräster och de skriftlärda som fick föra fram profeten Mikas budskap för just detta tillfälle: *"Du Betlehem i Juda land, du är alls inte minst bland Juda furstar, för från dig ska utgå en furste som ska vara en herde för mitt folk Israel."*

Dessa överstepräster och skriftlärda hade sedan barnsben noga studerat Guds Ord, och de visste var Messias skulle födas. Ändå rusade de inte till att slå följe med de vise männen, att gå till Betlehem för att se om det stämde som det var sagt. Gud hade gett tecken på att judarnas stora hopp, som man väntat på så länge, hade anlänt. Gamla Testamentets löfte och profetia uppfylldes mitt ibland dem, men de tog det inte på allvar. Det måste ha varit otron i deras hjärtan som satte stopp. Istället överskuggades judarnas elit i religiös iver och nit av hedniska främlingar från fjärran. Guds uppenbarelse är inte begränsad till judarnas folk, utan har gått ut också till hedningarna.

När de vise männen till slut kom fram till Jesusbarnet tvekade de inte med att falla ner och tillbe honom och ge honom de finaste gåvorna. De erkände honom inte bara som konung över judarna, utan över hela världen. Gud hade uppenbarat för männen att just detta barn, trots sin världsliga ringhet, stod över alla kungadömen, just såsom Mikas profetia säger: *"Hans ursprung är före tiden, från evighetens dagar. Han ska träda fram och vara en herde i Herrens kraft, i Herren sin Guds namns höghet."* (Mika 5:2 f) Ja, han var Guds egen Son, som blivit människa för att med sitt eget dyra blod försona världen med Gud. Genom hans verk fullbordades detta: *"Och de ska ha ro, för han ska vara stor till jordens ändor."* (Mika 5:4)

I och med apostlarnas undervisning har Guds uppenbarelser nått sin ände. Det kommer inte några nya profetior eller nya evangelier att tillfoga till Skriften. Allt vad vi behöver för vår frälsning och för vårt andliga liv finns redan där, samlat och redo. Bibeln är den enda ledstjärna vi behöver för att hitta rätt. Förkunnare som menar sig komma med nya uppenbarelser, budord och löften som inte står i Bibeln ska vi noga akta oss för. De har blandat in djävulens gift i sin förkunnelse och försöker snärja människornas själar bort från sanningen.

Att Guds uppenbarelse är fullbordad innebär inte att Ordet är överksam. För den enskilde som fortfarande lever i syndens töcken är evangelium ett nådens ljus som går upp som gryningssolen och uppenbarar Guds frälsning. Genom nådemedlen väcker den helige Ande tron och uppenbarar livets väg, att vår Herre Jesus Kristus genom sin död och uppståndelse har förvärvat syndernas förlåtelse för alla män-

niskor. När vi drabbas av tvivel och anfäktelse står Guds Ord redo att på nytt skingra det mörker som försöker föra oss bort från vår käre Herre. Han kommer till oss varje dag genom ord och sakrament. Och när vi knäböjer inför undret på altaret och tillber hans heliga kropp och blod i bröd och vin, är vi förenade i tron med de vise männen som en gång tillbad Jesus i Betlehem. Samma tro ska en gång föra oss till den himmelska saligheten med Gud.

Amen.

Bön: Herre vår Gud, himmelske Fader, du som genom ditt heliga ord har låtit den stjärna gå upp, som visar oss till vår Frälsare Jesus Kristus. Vi ber dig:

Led våra hjärtan med din Helige Ande, att liksom de vise männen följde stjärnan och fann det heliga barnet, vi nu håller oss till denne din Son. Styrk oss att själva vandra i ditt ords ljus. Hjälp oss att villigt offra av de gåvor du ger oss, så att ditt heliga ord blir förkunnat för hedningarna, och din Son Jesus Kristus blir känd, älskad och ärad av alla folk. Amen.

Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre. Amen.